Josef Mikulka
1892-1975

David Komínek

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko - přírodovědecká fakulta
Institut tvůrčí fotografie

OPAVA 2008

Josef Mikulka

David Komínek

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Obor	Tvůrčí fotografie
Vedoucí práce	odb. as. MgA. Tomáš Pospěch
Oponent	doc. Mgr. Aleš Kuneš

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta
Institut tvůrčí fotografie

OPAVA 2008

Děkuji mnohokrát paní Miladě Mikulkové-Suškové, snaše pana Josefa Mikulky, za pomoc při pátrání po osudech jejího tchána a také za zapůjčení fotografií i jiných materiálů k bádání a k uveřejnění. Díky její laskavosti mohla vzniknout tato diplomová práce. Veliký dík patří také panu Miloši Němcovi, synu fotografa Jaroslava Němce, za poskytnutí informací i pomoci v mém pátrání.
Vlastivědnému muzeu v Olomouci a jeho vedení zastoupeném PhDr. Miloslavou Hoškovou, CSc. a řadě dalším lidem a institucím, které mi vyšly vstříc a na které jsem se obracel s prosbou o pomoc při pátrání, přestože jsem u nich nakonec žádné hledané materiály nenalezl.

PROHLAŠUJI,

že jsem práci vypracoval samostatně a použil pouze citovanou literaturu. Souhlasím, aby tato práce byla zveřejněna zařazením do knihovny FPF SU v Opavě,
Muzea umění Olomouc, Vlastivědného muzea v Olomouci a na internetových stránkách ITF.

V Olomouci 4.6.2008 David Komínek

OBSAH

Úvod	/1
Životopis	/5
Život s fotografií	/11
Fotografie krajiny a přírody	/16
Vesnice a lidé	/23
Osvobozování Olomouce	/27
Fotografie města a architektury	/30
Shrnutí tvorby	/34
Výstavní činnost a publikace	/36
Použité prameny a literatura	/51
Ilustrační fotografie jednotlivých kapitol	/52

Úvod

Jak už to tak bývá, byla to náhoda, která mě přivedla ke jménu Josef Mikulka. Při hledání námětů a témat na svou bakalářskou diplomovou práci se mi do rukou dostala magisterská práce kolegyně z pražské FAMU Marie Zachovalové nazvaná Neznámý amatérský fotograf Jaroslav Němec.

Jaroslav Němec byl významný amatérský fotograf rýmařovského regionu. Tato část naší vlasti v podhůří Jeseníků je už dost vzdálená od Prahy na to, abychom slyšeli o významných umělcích a fotografech, kteří odsud pochází. A možná o to větší je překvapení, když zde nalezneme osobnosti, které nám mají co říct a jejichž skromnost jim nedovolovala prát se s velikány své doby.

K takovým bezesporu patřil i pan Jaroslav Němec a jeho nevlastní bratr Josef Mikulka, o kterém se pan Němec zmiňuje ve svých vzpomínkách. Někde kolem 15 strany magisterské práce slečny Zachovalové pan Němec vypráví o svém bratru. To, co mě na vzpomínkách zaujalo nebyl laciný námět na studijní práci, ani objev neznámého fotografa z dob, kdy se u nás fotografie teprve rozvíjela a začala si hledat svoji nezávislou cestu. Byl to především Josef Mikulka jako člověk. Byl mi něčím velmi blízký a vzácný.

Fotografie
Josefa Mikulky

Přesto, že jsem se s panem Mikulkou nikdy nesetkal, jeho odkaz, jako by na mě stále působil. Snad pro jeho osud, který od mládí zkřížily hned dva světové válečné konflikty, kterých se přímo účastnil, možná proto, že vyrůstal v rodině mezi nevlastními sourozenci, a nebo snad pro něco úplně jiného nestal se tento fotograf nikdy člověkem povrchním. Věděl, jakou cenu má život, nikdy se nepachtil za uznáním, ani za penězi. Uznával vyšší hodnoty. Takové, které se nedají vyčíslit, ani spočítat. Tohle může být důvod, proč nám zůstal tak dlouho utajený. Přesto, že jeho díla byla vydávána v prestižních časopisech, získávala ocenění i na mezinárodních výstavách, nevrylo se jeho jméno do fotografického podvědomí jako jména ostatních jeho současníků.

Pátrání po práci a životě tohoto fotografa přinášelo velká úskalí, ale možná také o to větší radost, když se mi povedlo nějaký střípek skládanky přidat. Když jsem zadal jméno Josef Mikulka do vyhledávače v Internetu, zobrazil se mi jediný odkaz. Odkaz na aukci časopisu Československá fotografie z roku 1935, kde byly jeho fotografie prezentovány. To je hodně málo na to, abych se něco užitečného dozvěděl, ale dost na to, abych věděl, že jsem se vydal správnou cestou. Pokud jsou Mikulkovy fotografie publikovány v prestižním časopise své doby, jistě stojí za pozornost. Kontaktoval jsem galerie a muzea, která shromažďují fotografie s dotazem, zda-li v kartotéce nemají zaznamenáno také jméno Josef Mikulka.

J. M. miloval přírodu a hodně cestoval

Takto jsem objevil 6 fotografií v Moravské galerii v Brně. Jednalo se o starší fotografie formátu přibližně 24x30 a 18x24 cm, zachycující především náladu Olomouce v počátcích dvacátého století . Osobně jsem ocenil jejich výtvarnou hodnotu a to, že se nachází v prestižní galerii mě opět utvrdilo ve správnosti mého počínání. Neodradil mě ani neúspěch v opavském muzeu, v olomouckém Muzeu umění, v ostatních regionálních, ale i pražských institucích. Nadále mi zůstávalo nejpevnější vodítko v podobě vyprávění nevlastního bratra pana Němce. Bohužel pan Němec před nedávnem zemřel a nemohl jsem si s ním o bratru popovídat osobně. Naštěstí jsem získal kontakt na jeho syna, který mi velmi pomohl v získávání dalších informací. Zaslal mi krátký životopis pana Mikulky, který jeho otec sepsal. Mimo jiné tam byla uvedena i dvacetpět let stará adresa na ženu pana Mikulky, Evženii Šutovou (Mikulkovou). Přesto, že jsem tomu moc nevěřil, zkusil jsem poslat na adresu prosbu o pomoc. Jaké bylo ale mé překvapení, když mi přišla odpověď od snachy fotografa, dokonce s nabídkou zapůjčení archivu s fotografiemi a jinými písemnostmi. Teď jsem mohl konečně naplnit svůj záměr, seznámit nejen s tvorbou, ale také s osobností Josefa Mikulku širokou, nejen fotografickou veřejnost.

Životopis

Josef Mikulka (1892-1975) se narodil 2. listopadu 1892 v Bohuslavicích u Litovle. Dětství prožil se svou matkou, nevlastním otcem Františkem Němcem a deseti nevlastními sourozenci. Bratr František byl krejčí, sestra Marie učitelka, Miroslav úředník v Podkarpatské Rusi, Emílie dámská krejčová, Růžena vedla obchod, Anna byla také krejčová. Sestra Ludmila tragicky zahynula na motocyklu, Františka se starala o domácnost. Nejmladší bratr Oldřich byl úředník v Litovli a bratr Jaroslav, s kterým si byl Josef Mikulka také asi nejblíže, se také zabýval fotografií a patřil mezi přední fotografy Rýmařovska.

Josef Mikulka vychodil v Litovli dvouletou zemědělskou školu. Krátce po studiích vstoupil do armády. Tehdy to byla ještě C. K. armáda Rakouska-Uherska. Tam vojančil čtyři roky. Další čtyři roky už odsloužil za první republiky. Převážný čas vojenské služby strávil v Dalmácii. Po návratu z vojny se nechal zaměstnat u českých drah, kde zůstal až do stáří.

J. M. coby poddůstojník v C.K. armádě

Už kolem svých osmnácti let se Mikulka začal zabývat fotografií. Tehdy už byla fotografie připravena pro využití i amatéry. Nejdůležitější technologie byly vynalezeny, a fotografie už měla většinu svých počátečních neduhů za sebou. Na našich vesnicích byla ale stále něčím novým a výjimečným.

O tom, jaký byl Josef Mikulka člověk asi nejlépe vypovídají slova jeho nevlastního bratra Jaroslava Němce. Ten nikdy nepopíral, že ho k fotografování přivedl bratr Josef. Ve svých pamětech o něm mimo jiné uvádí :

„Žil spartánsky skromně, nekouřil, nepil. Měl rád les, vášnivě sbíral houby a jiné lesní plodiny. Fotografoval okolí Olomouce, řeku Moravu a zajížděl do okolních lesů. Ze svých vycházek vždy nosíval kytičku polních květin, rovnal je doma do vázičky a fotografoval.

Byl velký turista a znamenitý lyžař. Jako zaměstnanec ČSD projel celou republiku, poznal všechny kopce i doliny. Vysoké Tatry prošel častokrát - v létě, v zimě. Hory znal zevrubně, ve své době byl pokládán za nejlepšího fotografa zimních Jeseníků. Ke mně od mládí zvlášť přilnul. Měli jsme společnou maminu a já jsem převzal hodně jejích vlastností i podoby. Zajížděl za mnou na má pracoviště. Tak jsme spolu projeli na kolech krásné údolí Dyje, tehdy ještě po

J. M. zátiší

suché cestě, po příštím dně Vranovské přehrady. Vozíval mne na Slovensko a zavedl mne jako studenta poprvé na Praděd. Několikrát navštívil bratra na Podkarpatské Rusi. V roce 1926 si zajel na světovou výstavu v Paříži, několikrát byl v Jugoslávii. Poznal Alpy rakouské, švýcarské i italské. Velkým přístrojem 10x15cm fotografoval fantastické Dolomity.
Nesnášel faleš či přetvářku, neměl rád hurá slavnosti či parády. Dovedl si notně zabrblat když mu nevhodný mrak zastínil vyhlédnutý záběr krajiny. Tak chodil často zatrpklý, ublížený, neuznávaný. Pracoval pro Orbis - pohlednicové nakladatelství, jeho fotografie tiskly turistické a jiné časopisy a měl své fotografie v Ročence československé fotografie 1934. Bratr se ve 30. letech zajímal o bromolejotisk. Tehdy jsem odebíral přepychovou vídeňskou revue Die Galerie, kde bývaly překrásné reprodukce mlhavých Angličanů.
Také tam míval reprodukce svých olejotisků belgický inženýr Leonard Missone. Na žádost Josefovu jsem mu francouzsky napsal dopis s prosbou, aby nám poslal svoji recepturu a tak jsme si určitou dobu dopisovali.“

J. M. v zimních Jeseníkách (v pozadí rozhledna Praděd)

V Kotoru měl Mikulka spoustu prostoru k fotografování. Moře, hory, život prostých lidí ve starobylém pevnostním městě. Když se schylovalo k první světové válce, přístavy se plnily křižníky. Fotografoval je přístrojem 10x15 cm.

Někdy kolem r. 1915 přijel domů na dovolenou. Měl s sebou vždy minimálně dva fotoaparáty. Během volna pořídil rodinné fotografie při polní práci. Některé z nich bratr Jaroslav zvětšil a poslal na výstavu se zemědělskou tématikou do Jičína. Byly otisknuty v katalogu jako vzácný dokument.

V r. 1916, byl odvelen i mladší bratr Miroš, který narukoval do stejného pluku v Dalmácii jako Josef. Hned byla vojna o něco veselejší.

J. M. (horní řada uprostřed) mezi válečnými druhy v Dalmácii

Když se Josef Mikulka v r. 1918 vrátil z vojny domů, nastoupil u státních drah. Mimo jiné působil v Petrovicích u Bohumína, kde oprášil svůj deskový přístroj a fotografoval slezskou krajinu. Potom vystřídal ještě některé stanice, než se usadil v Olomouci. Tam působil na stanici Olomouc-Nová Ulice.

Olomouc se stala jeho velkým fotografickým námětem. Starobylé uličky, atmosféra městských parků, povodí řeky Moravy. U všech jeho fotografií je patrná atmosféra podmalovaná světlem, počasím, nálada z nich doslova promlouvá. Stal se také členem olomouckého Klubu amatérských fotografů.

V roce 1926 se Josef Mikulka oženil s Annou Dornákovou z Třebíče. Jak vzpomíná bratr Jaroslav, neměla pro jeho záliby ve fotografování ani v cestování pochopení. Píše, že nebyla valná hospodyně a pokaždé, když chtěl Josef sytý oběd, jezdíval k mamince do Myslechovic, nebo k bratru Jaroslavovi do Rýmařova. S manželkou Annou se jim v roce 1929 narodil syn Miroslav. Miroslav se později také rád věnoval fotografii a získal nejedno ocenění. V roce 1944 se Anna Dornáková s Josefem rozvedla. Našla si jiného partnera. Po jeho smrti syn Miroslav opět přivedl rodiče dohromady.

Když přišla druhá světová válka, fotografoval Josef Mikulka život v protektorátu. Po příchodu Rudé armády v květnu 1945 pořídil snímky osvobození Olomouce. Prosté vojáky i důstojníky. Jeho fotografie plukovníka Rudé armády Latyševa vyšla ve fotografické knize „Na věčné časy“ , která se věnovala osvobození Československa. Provedl také fotodokumentaci vypáleného Javoříčka. Za fotografii tanku na barikádě v Olomouci dostal i ocenění.

Ke stáří se jeho fotografie věnovaly více přírodě, stromům a zátiším. Do konce svého života udržoval styky s rodinou. Pan Němec píše :

„Vždy byl u nás rád viděn. Chodil rád do lesa na Rampachu, kde kdysi jako mladík tvořil své první fotografie. A někdy se ozvalo jeho smutné : „Když já nejsem Váš.” Jistě to těžko nesl.“

Když v roce 1975 Josef Mikulka zemřel, zanechal po sobě bohatou fotografickou pozůstalost. O tu se podělili bratr Jaroslav, který si ponechal negativy, a vnučka Evženie, která si ponechala fotografickou techniku a fotografie.

Anna Dornáková se synem Miroslavem

Život s fotografií

Josef Mikulka se začal věnovat fotografování jako mladík někdy kolem roku 1910. Ovlivněn stejnou dobou a prostředím jako jeho fotografičtí součastníci, mezi které patřili například velikáni Josef Sudek, František Drtikol, Drahomír Josef Růžička, Karel Plicka a nebo třeba Jindřich Štyrský.

Byla to doba plná nových technologií a využívání vymožeností průmyslové revoluce. Umění prožívalo jeden z posledních ucelených směrů - secesi. Smysl pro krásu se ještě nacházel v každém - i technickém - detailu. Naproti tomu to byla také doba blížící se světové krize a sociálního napětí, které nakonec vyústily v první světovou válku. Tam se naplno „uplatnily" všechny výdobytky průmyslové revoluce, bohužel s jasným záměrem ničit a vyhlazovat.

Tohle všechno dohromady se odráželo v každém člověku té doby. Osobnost každého jedince rozhodovala, jak dění kolem dalece ovlivní jeho život či tvorbu. Co z doby, která nabízela neuvěřitelné množství kontrastů si kdo vybere. Mikulka se aktivně účastnil dění. Sloužil v armádě u těžkého dělostřelectva ještě před válkou a potom až do konce první války. Přesto - a nebo snad právě proto - se jeho tvorba ubírala jiným směrem. Jako by se snažil vyrovnat napětí, které mu prostředí přinášelo, uchyloval se k poetickým fotografiím míst nasáklých „nedělní" atmosférou. Pořizoval náladové snímky měst, tržišť, moře, přístavů, prostých dělníků a hlavně přírody. Snímky z nichž dýchá atmosféra klidu, vyrovnanosti a kde napětí není vůbec, nebo je maskováno někde ve druhém či následujcím plánu. Byly to fotografie, které odpovídaly právě probíhajícímu secesnímu a impresionistickému piktorialismu.

Většinu z dochovalých snímků pořídil velkoformátovou kamerou na skleněné desky formátu 10 x 15 cm. Nezřídka používal jako výsledný výstup ušlechtilý tisk. Fotografie tak získávaly daleko měkčí a poetičtější nádech. Dokoce ještě v třicátých letech, kdy už vítězila spíše přímá fotografie, snažící se zachytit okamžik a vybrat ze skutečnosti právě tu část, která působí výtvarně zajímavě sama o sobě a vznikají nové směry jako Nová věcnost, či abstraktní fotografie, zůstává Mikulka věrný tvárným procesům. Důkazem toho je i korespondence s belgickým fotografem inženýrem Leonardem Missonem, s kterým si vyměňovali zkušenosti a receptury týkající se bromolejotisků. (Pozitivní proces založený na vlastnostech chromované želatiny. Utvrzení želatiny a vzniku reliéfu bylo dosaženo vybělením stříbra obrazu za přítomnosti dvojchromanu draselného. U bromolejotisků jsou patrné tahy štětce, používal se většinou na větší formáty. V porovnání s ostatními ušlechtilými tisky má bohatou škálu polotónů.)
Přesto se snad pod vlivem trendů sporadicky objeví fotografie, kterou lze mezi nové proudy zařadit. Jde například o fotografii vznikající židovské synagogy v Olomouci, kterou později doplnil o hodiny „cibule", které umístil na fotografii, a tuto kompozici znovu ofotografoval.

Domnívám se, že šlo spíše o reakci na pozdější osud synagogy (byla vypálena fašisty v březnu 1939), fotografie má právě díky ciferníku s časem ukazujícím za pět minut dvanáct výrazně surrealistický nádech.

Při podrobnějším zkoumání můžeme na některých fotografiích najít i další prvky charakteristické pro nové směry. Jako například kompozice do úhlopříčky, technické detaily, či extrémní perspektivy typické pro konstruktivismus a Bauhaus. Takovéto prvky se ovšem v Mikulkově tvorbě vyskytují spíše sporadicky a spíše jakoby omylem. Autor nikdy nepatřil svou tvorbou mezi tvůrce nových směrů jako byli například Funke, Rössler nebo Wiškovský.

Náladové snímky z olomouckých parků, J. M. používá ušlechtilé tisky

Dle mého názoru stěžejní období Mikulkovi tvorby spadá do meziválečného období. V tu dobu jeho fotografie obešly několik mezinárodních výstav u nás i v zahraničí a za svá díla získal také nejedno ocenění (viz příloha ocenění str. 38). Z tohoto období se zachovalo také několik autorských výstavních printů. Mezi ně patří i fotografie ze sbírky Moravské galerie v Brně a soukromé sbírky paní Suškové.

Náladové snímky z olomouckých parků, J. M. používá ušlechtilé tisky

V letech 1934-1935 byly Mikulkovi fotografie otištěny také v ročence časopisu Československá fotografie. Meziválečná Mikulkova tvorba je zaměřena především na náladové výjevy z moravských vesnic, ulic a parků moravských měst (tady hraje významnou roli právě Olomouc), ale také naaranžovaná zátiší a krajiny. Nezřídka můžeme nalézt krajinu s nízkým horizontem a dramatickou oblohou, stejně jako pohoří a kopce ve všech ročních obdobích. Stromy solitéry odolávající nepřízni počasí, nebo malebné vesničky s klikatící se cestičkou mezi domky s náladou jakoby vypůjčenou z romantických Mánesových obrazů. Autor používá ušlechtilých tisků a měkce kreslících objektivů. Velká část snímků je pořízena velkoformátovou kamerou. Objevují se zde i portréty obyčejných lidí při práci na poli, dráteníků odpočívajících na schodech Svaté trojice v Olomouci či lodního dělníka v přístavu.

Po okupaci Československa Hitlerovým Německem se snaží Mikulka dokumentovat život v protektorátní Olomouci. Jeho fotografie již nejsou tolik náladové, jde spíše o klasický dokument pořízený na malý, nebo střední formát. Nástup německých jednotek před velitelstvím SS, trh na Dolním náměstí, kde z oken visí vlajky s hákovými kříži, ale také pohled z okna na ulici, kde projíždí několik koňských povozů v řadě za sebou. Dokumentuje moravskou vesnici Javoříčko, kterou němečtí okupanti vyhladili a po té vypálili.

Po příchodu Rudé armády, zaznamenává osvobozující boje v olomouckých ulicích. Barikády s opuštěnou technikou, prosté vojáky i důstojníky. Nebyl válečným fotografem podobně jako Capa, nebo Bischof. Fotografoval své město pod tíhou válečných událostí. A očividně ne se záměrem publikovat své fotografie v tisku a médiích.

Nikdy se nestal profesionálním fotografem. Výjimkou, kdy přijal fotografické zakázky, byla práce pro nakladatelství Orbis, kam zasílal své místopisné snímky určené pro vydávání pohlednic. Takto vznikl celý soubor snímků převážně severomoravských vesniček a turistických cílů. Příroda, kopce a cestování byly Mikulkovou vášní, které se věnoval až do konce svého života. I na sklonku života neváhal vklouznout do pevných bot, nasadit na záda ruksak a vyrazit do hor, které tolik miloval. Nikdy neopomněl vzít k ruce fotoaparát. Tak nechal vzniknout nádherným fotografiím krajin, pohoří, údolí a hor. Není bez zajímavosti, že podobně jako Sudek, se i Mikulka ke stáří věnoval fotografiím stromů. Obrazy rozcochatých větví, kmenů či alejí a stromořadí patří k podzimu jeho tvorby.

Podzim

Fotografie krajiny a přírody

Fotografie krajiny patří mezi stěžejní část tvorby Josefa Mikulku. Byl velký cestovatel a na fotografiích se nezapře jeho láska k přírodě. Jeho krajiny by se daly rozdělit hned podle několika hledisek. Chronologicky se dělí na dvě výrazná období.

K prvnímu období patří jeho ranná tvorba, kde převládají piktorialistické rysy a náladovost snímků, jde o krajinu subjektivní vnímanou i s počasím a vlivy, které zrovna v krajině převládají. Poezie, romantika, jsou zde duchem snímku, k čemuž přispívají i použité techniky. Druhá část tvorby spadá do období padesátých let a trvá vlastně až do konce jeho života. Jedná se především o charakteristiku krajiny. Vyplývá to možná i z práce pro nakladatelství ORBIS, které jeho fotografie vydávalo. Také vztah k horám je patrný na snímcích Vysokých Tater, Beskyd, Jeseníků, ale i Alp a Dolomitů.

Dalším pohled na jeho krajinářskou tvorbu by mohl být, jak již jsem výše naznačil, z pozice používaných technik. Hlavně v meziválečném období se Mikulka zabýval ušlechtilými tisky, kdy vedl korespondenci s Leonardem Missonem ohledně jeho používané techniky bromolejotisků.

Bez názvu

V kontrastu potom stojí krajiny provedené klasickou fotocestou s maximálním množstvím detailů a prokreslením. U většiny krajinářských snímků používal Mikulka velký formát a vysoké clony. Jistě nezapomněl i na žlutý až oranžový filtr, o čemž svědčí vykreslená oblaka v pozadí a vyšší kontrast oproti jeho dřívějším fotografiím. Také umístění horizontu krajiny se odvíjí od doby pořízení snímků. U starších krajin je patrný nízký horizont s dramatickými oblaky, tak jak bylo v tu dobu zvykem krajinu zachycovat. V pozdějších motivech se nízký horizont objevuje již jen sporadicky, avšak účelně a promyšleně.

Dalším možným orientačním bodem by mohl být použitý formát dochovaných printů. Jistě to není hledisko zásadní, nicméně ve sbírce pozůstalých snímků se podle něj dá docela dobře orientovat. Mikulka používá ale především formáty 24x30, 30x40 a 13x18 cm.

A jako poslední, avšak podstatné, bych uvedl dělení podle námětu. Podle místa, kde byly fotografie pořízeny. Vezmeme-li to popořádku, témata odráží Mikulkovu vášeň v cestování, ale i životní příběh, ovlivněný světovými válkami. Když narukoval do Dalmácie, objevují se snímky zachycující moře a přímořskou krajinu. Po jeho návratu domů a v době dovolených můžeme nalézt krajinu vesnickou se snopy, větrnými mlýny, lidmi pracujícími na poli, ale i stromy solitery stojícími u cesty či na horizontu.

Bez názvu

Hory patří k autorově nejprocítěnějším fotografiím, a to od začátku tvorby až do pozdního věku. Nedělal rozdíl mezi ročním obdobím. V zimě, v létě a pokaždé s fotoaparátem. Neváhal čekat na záběr než se mu otevřel výhled do krajiny a stíny vytvořily kýženou hloubku pohledu.

Kompozice záběru vycházely především z nádherných panoramat pohoří. Do popředí umístil jednou cestu, podruhé zajímavý strom, či vyčnívající skálu. Nezřídka fotografoval i turisty, které nechal jakoby kochat krásným výhledem. Jako statisté mu často sloužili kamarádi nebo členové rodiny. Mezi nejpovedenější fotografie s horskou tematikou bych určitě zařadil pohled do alpského údolí (viz. obr. na straně 18), kde kromě vyvážené kompozice v popředí s mohutnou borovicí působí na diváka skoro až grafický efekt černých stínů skal a stromů spolu s bílou pokrývkou sněhu. Mezi další jedinečné horské krajiny bych beze sporu zařadil fotografie z alpského cyklu. Dokonalá ostrost a prokreslení způsobené velkým formátem přístroje, ale také vhodnou volbou záběru a osvětlením scény, dokazuje, že si Mikulka dokázal záběry řádně promyslet a naplánovat.

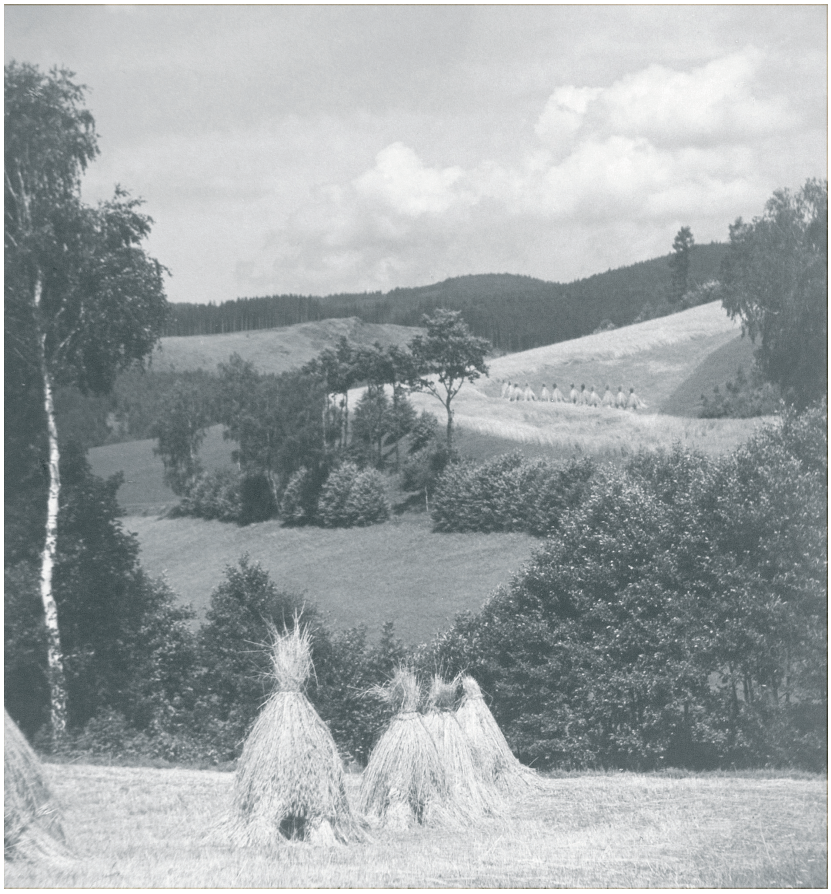

Kraj o žních

K horám se řadí i jeho další tvorba z padesátých let, kdy fotografoval pro nakladatelství ORBIS. Na snímcích je patrné podřízení se požadavkům doby. Například výběrem témat bavících se odborářů před rekreačním střediskem a nebo úsměvem na tvářích pracujícího lidu. I zde se ale najdou krásné snímky, a to zejména ze zimních Jeseníků. Například fotografie zasněžené horské chaty na Červenohorském sedle.

Vřesová studánka

Stopy ve sněhu

Lze objevit i zajímavý detail, který působí spíše abstraktně, ale zvolenou kompozicí a směrovým světlem vytvoří zajímavý obrazec. Jako například u fotografie stop lyží a lyžařských hůlek. Jinak pozdější krajinky jsou spíše charakteristikou krajiny, tak jak to nakladatelství vyžadovalo. Nicméně opět s výborným citem pro vystižení správného okamžiku pro dosáhnutí plastičnosti snímku a jeho vypovídací hodnoty.

Maršíkov na podzim

K fotografiím krajiny bych také zařadil snímky městských parků v Olomouci, provedené technikou ušlechtilého tisku (foto na straně 14 a 16) a makrofotografie rostlin, které jsou sice v dochovalých fotografiích zastoupeny pouze ve dvou kusech, ale domnívám se, že stojí za pozornost.

Mučenka

Bez názvu

Vesnice a lidé

Společným rysem všech Mikulkových fotografií, kde se vyskytují lidé, je naprosto přirozené včlenění osob do prostředí. Je to vlastně takový posilující prvek, umocňující dojem genia loci.

V lodějnici najdeme dělníky, kteří natírají a opravují lodě, na tržnici nakupují a prodávají lidé v krojích, atmosféru protektorátní Olomouce doplňují uniformovaní ozbrojenci, stejně jako atmosféru letní sklizně doplňuje sekáč v klobouku. V zařazení do společenských vrstev převládá v každém případě prostý pracující lid. Možná i proto, že sám Mikulka vyrůstal v prostředí malého rodinného hospodářství, projevuje se na jeho fotografiích vřelý vztah k rolníkům a vůbec vesnickému způsobu života. Úctu k poctivé a tvrdé práci můžeme spatřit na fotografiích z polních prací stejně jako na snímcích dělníků v doku. V pozdější době zachycuje i městský život v Olomouci. Dráteníky při chvilce pro přečtení novin, starší pány na procházce, lidi na lavičkách v městských parcích, děti v křivolakých uličkách.

Sekáč

Albanische Fischer

V poválečném období Mikulka od lidského prvku na svých fotografiích jakoby upouští. Výjmečně se objevuje na záběrech z hor, kde lidé figurují jako kontrast k chladným skalám a navozují pocit nádherného výhledu jako odměny za namáhavý výstup. Nebo na pohlednicových záběrech, kde vytváří jakousi kulisu živého ruchu v rekreačních střediscích, lázních či na návsích.

Mezi fotografiemi, věnujících se lidem můžeme, zařadit i některé více či méně zdařilé pokusy o portrét osobností jakoby ve stylu Augusta Sandera, fotografované v přirozeném prostředí. Malíře v ateliéru, profesora v kabinetu, lodního dělníka na palubě mezi sudy a lany.

Za nejhodnotnější období v této kategorii považuji opět předválečné a meziválečné období, kdy autor pořizoval snímky na velký formát a jsou přímo provoněné atmosférou místa. Úžasný smysl pro kompozici snímků s jemností používaných objektivů a zpracovávání výsledných printů napovídjí o doznívajícím období pictorialismu a o autorově schopnosti vytvářet fotografické obrazy v pravém slova smyslu.

Bez názvu

Bez názvu

Osvobozování Olomouce

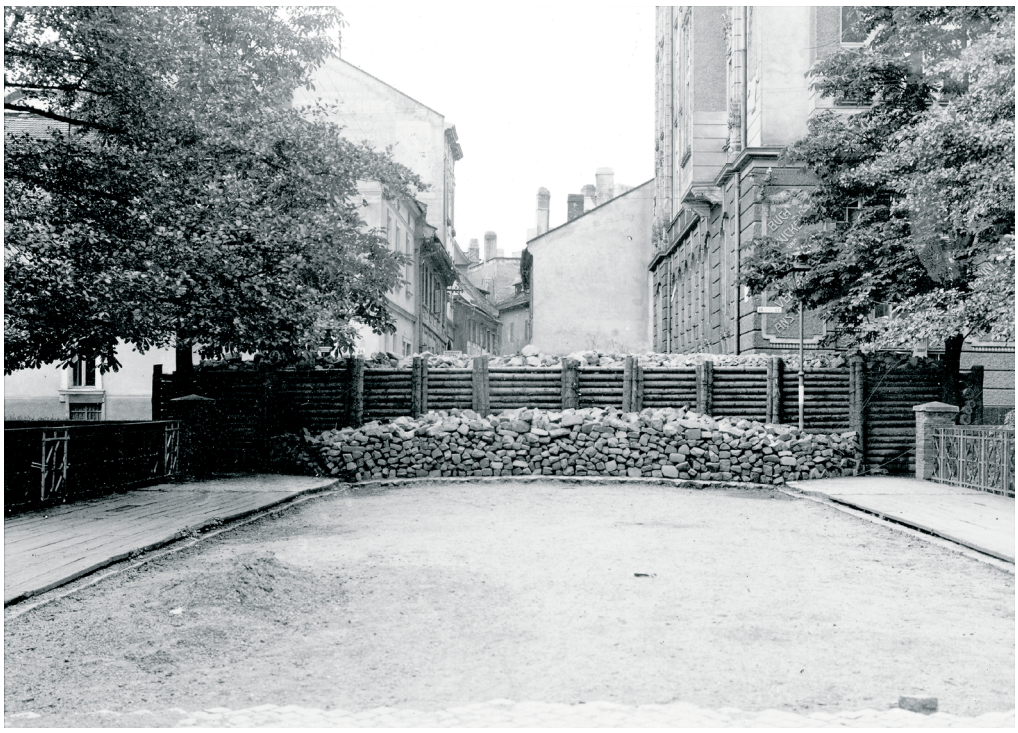

V období druhé světové války žil Josef Mikulka v Olomouci. Bydlel v Komenského ulici nedaleko vlakového nádraží. Na svých fotografiích zachycoval život v protektorátu se všemi monstrózními projevy fašismu. Můžeme zde spatřit vojenské přehlídky, korzující důstojníky wermachtu i prostý lid, snažící se žít svůj každodenní život i pod Hitlerovou diktaturou.

Při pátrání po dalších Mikulkových fotografiích jsem navštívil také Vlastivědné muzeum v Olomouci. Spolu s paní Kunsfeldovou, která má na starosti fotografické sbírky muzea jsme objevili skleněné negativy, které bylo možné bez pochyb přiřadit právě Josefu Mikulkovi. Jde především o snímky zachycující osvobozování Olomouce v květnu 1945 Rudou armádou. Většina pochází z okolí bydliště fotografa. Zobrazují především válečné škody, jako například poničený most přes řeku Moravu, vybombardované nádraží, vojenskou techniku v ulicích města. Za fotografii zničeného tanku na barikádě získal později Mikulka čestné uznání ve fotografické soutěži pořádané svazem Československo-sovětského přátelství. Další část fotografií z osvobozování tvoří snímky lidí podílejících se na osvobozovacích bojích. Mezi ně se řadí například portrét sovětského důstojníka, podplukovníka Latyševa, pověřeného velením nad osvobozováním Olomouce, který byl později také otištěn ve fotografické knize Na věčné časy, která byla věnována osvobozování Československa sovětskými vojsky.

Olomoucké horní náměstí s radnicí po osvobození 1945. Archiv Vlastivědného muzea v Olomouci (C3376)

Nejde ale jen o fotografie, které byly později komunistickou propagandou vybírané pro heroizování již tak obětavých skutků sovětských vojáků. Fotografie z konce války se věnují i utrpení, které při ústupu podstoupila německá armáda. Tak můžeme spatřit německé „obránce“ roztrhané minou, stejně jako jejich zničenou techniku. Snímky, které nám dávají tušit hrůzy, které si vojáci i civilisté obou stran museli projít a které, pokud nešlo o útrapy na sovětské straně, se rozhodně pozdější propagandě moc nehodily.

Dle vyprávění pana Jaroslava Němce, fotografoval Josef Mikulka i dokumentaci Němci vypáleného Javoříčka těsně před osvobozením v roe 1945. V olomouckém vlastivědném muzeu se nachází také skleněné desky z tohoto období. Je velice pravděpodobné, dle pořadového čísla a data zápisu do přírůstkové knihy, že některé negativy byly pořízeny také právě Josefem Mikulkou. Bohužel se mi ve sbírce dochovalých fotografií nepodařilo získat žádný snímek, který by mi dal stoprocentní jistotu podobně, jako tomu bylo u snímků z osvobozování Olomouce.

Mikulkovi fotografie z válečných let jsou důležitým prvkem dokumentace protektorátního života v Olomouci a jejího osvobození. Byly také použity na výstavě „*Olomouc 19439-1945*“, kterou Vlastivědné muzeum v Olomouci uspořádalo v roce 2005 u příležitosti 60.výročí osvobození Olomoucka v květnu 1945.

Německý obránce roztrhaný minou 1945. Archiv Vlastivědného muzea v Olomouci (C3848)

Město a architektura

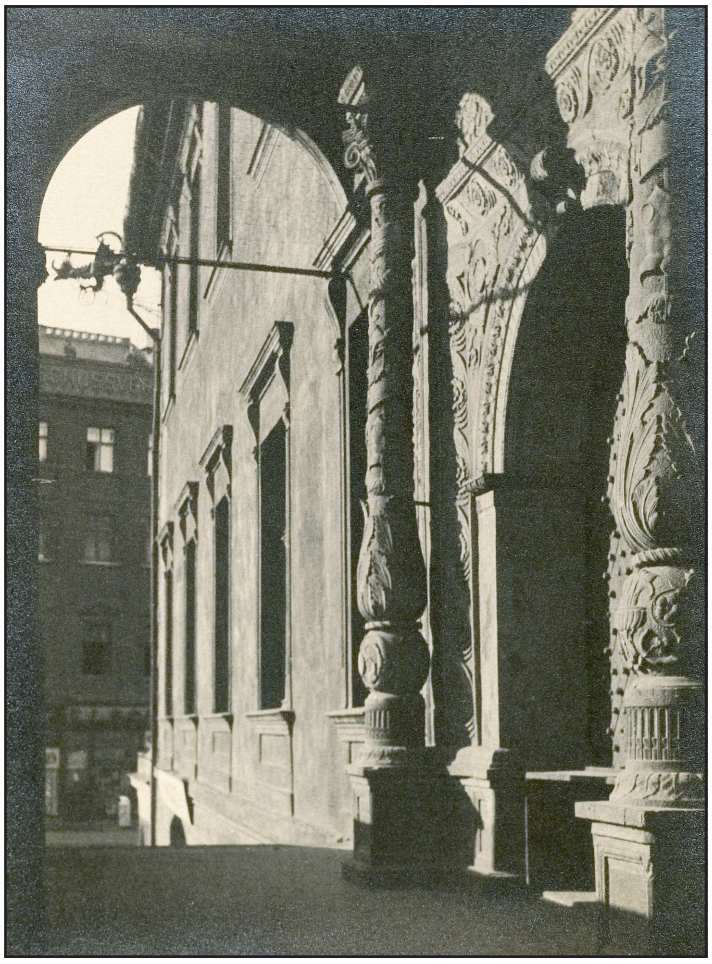

Josef Mikulka díky své zálibě v cestování a turistice navštívil, jak bylo výše zmíněno, spoustu míst doma i v zahraničí. Stejně jako u fotografií krajiny, také u fotografií měst a architektutry mu navštívená místa dávala veliký prostor pro snímání zajímavých staveb a architektonických zajímavostí. Téma města se vyskytuje už v rané autorově tvorbě. Objevují se snímky z Dalmácie, stejně jako později z Benátek. V padesátých letech se množí i fotografie z moravských městeček a obcí. Největší část fotografií věnovaných tomuto tématu ovšem patří Olomouci. Městu, kde se Josef Mikulka usadil a kde prožíval větší část života.

Pohled z věže na náměstí svatého Marka v Benátkách.

Olomouc Mikulku přitahovala svou minulostí, svým tajemstvím, starobylými uličkami i životem a mikropříběhy, které se tu odehrávaly. Z dochovalých snímků převažuje období mezi světovými válkami a krátce před druhou světovou válkou. V pozdější době jakoby se fotografií města už nezabýval. Z vyprávění snachy fotografa, paní Suškové, víme, jak hluboce se ho dotkla výstavba obchodního domu PRIOR v Olomouci. Olomouc měl rád a vytvořil si k městu vztah. Budova ve stylu reálného socialismu umístěná přímo u gotického kostela svatého Mošice v centru města vyvolala všeobecnou nelibost mezi občany města. Fotografování takových kontrastů by vedlo spíše k ironii, než ke snímkům, jaké byly blízké Mikulkovi. Jeho snímky jsou naopak plné tajemství, jsou náladové a na jejich vnímání by měl mít divák čas. Čas ke vstřebání až mystické atmosféry, čas k zamyšlení nad osudem osob, které prochází uličkami, klid k vnímání tajemství barokní kašny zahalené v mlze.

K umocnění vlivu zvoleného záběru využívá Mikulka opět, podobně jako u krajiny, ušlechtilých tisků. Přesto, že ve fotografii se již objevují nové trendy avantgardy a konstruktivismu, starobylá Olomouc jako by si tvárné procesy přímo vyžadovala. Tak můžeme spatřit v průhledu časem nahlodaného zarostlého portálu osobu vycházející ze stínu do sluncem zalité ulice, či muže v klobouku pod prampouchem ve Školní ulici, čtoucího si letáky z reklamní tabule v poledním slunci.

Bez názvu

Mikulka ovšem používá i klasickou fotografii. Mimo záběrů, kde se vyskytují lidé, kteří dokreslují atmosféru snímku, můžeme nalézt i záběry architektury samotné. Nikdy nejde o snímky suché charakteristiky architektonického prvku či celého objektu. Vždy na fotografii objevíme výtvarné zabarvení, ať už jde o prostředí a výběr doby pořízení snímku s dlouhými stíny a výraznými konturami, nebo roční období, kdy sněhová pokrývka a stopy ve sněhu dávají obrazu výtvarnou dimenzi, případně volba kompozice a úhlu záběru dává tušit výtvarné sdělení a nikoliv jen popisnou fotografii.

Neptunova kašna na Dolním náměstí

K samostatné kapitole by se daly zařadit pozdější fotografie z padesátých a následujících let, kdy Mikulka fotografoval budovy, návsi a náměstí pro nakladatelství ORBIS. I u těchto zakázek, kde rozhodoval především účel, čitelnost místa a charakteristické rysy pohlednice se autor snažil zakomponovat svůj výtvarný pohled na svět. Průhledy portály, uličkami, a opět vhodně zvolený okamžik, kompozice a osvětlení dávají znát o autorově vnímání a cítění.

Fotografie města a architektury jsou nejen výtvarným přínosem, ale i geografickým, historickým a etnografickým záznamem doby, ve které Mikulka žil. Jistě jsou přínosem pro muzea i obce, které jsou na fotografiích zachyceny. Budovy, které již dnes nestojí, trhy, které se již na stejných místech nekonají, uličky, které dnes již zcela změnily tvář. Pohled do minulosti, jak se tu žilo, i to je odkaz Mikulkových fotografií města a architektury.

Shrnutí tvorby

Josef Mikulka se fotografií zabýval přes půl století. Fotografovat začal někdy kolem roku 1910 a nepřestal až do své smrti v roce 1975. Za tu dobu se mu podařilo na snímcích zachytit svět, který zažíval obrovský přerod přes dvě světové války až do doby socialistického realismu v bývalém Československu.

Jeho vášní byla vždy příroda a krajina, lidé, kteří v krajině a prostředí žijí a jsou její součástí. Ať už jsou to selky na prašné cestě mezi vesničkami někde v Dalmácii, nebo důstojní měšťané na procházce městem. Ve svém objektivu Mikulka nevyhledával kontrasty, výjimečnosti a spory, ale naopak se snažil o dokonalou harmonii. Harmonii nálady prostředí, lidí, jako by ho zajímalo prostřednictvím fotografie vytvořit „dokonalý" svět. Takový, v který sám věřil a který neměl nic společného se světem skutečným. Možná za to mohou dvě světové války, kterými byl nucen projít a vše, co v nich zažil, jako by se snažil popřít ve svém vnitřním světě. Žil samotářským životem, nikoliv však zatrpklým. Se všemi lidmi, s kterými jsem měl možnost se setkat a kteří ho znali, ho vnímali jako velmi dobrého a přívětivého člověka. Pokud se nám povede nahlížet na jeho fotografie jeho očima, pochopíme nejen kompozice a nálady fotografií, ale i jeho upřímný vztah ke krajině a lidem. A i když na fotografiích objevíme i věci ryze technické, jako například lopatu nějakého vodního rypadla v Benátkách, vždy je tam cítit člověk. Lidská invence, kreativita, touha něco vytvořit, nebo naopak, jako například u fotografie starých schodů, kde zub času „ukusuje" dílo, které kdysi vytvořil zase člověk. Mikulkovi fotografie jsou prosáklé empatií k lidem i ke krajině. Úctou k lidské práci a tvořivosti a pokorou před přírodou a její velkorysostí.

Bez názvu, spojení přírody a člověka je možné nalézt i na takovýchto zátiších

Největší část fotografické tvorby Josefa Mikulku byla určitě věnována krajině. Jeho vlastní tvorba je především krajina subjektivní, zachycená spolu s atmosférou prostředí, náladou, lidmi, kteří na fotografii dotvářejí subjektivní vjem z fotografického záběru. Pro zvýraznění autorského záměru používá Mikulka ušlechtilé tisky a tónování fotografií především do hnědého tónu (tzv. sépie). Další část krajinářské fotografie je ovlivněna pracemi pro ORBIS, kde se jedná především o charakteristiku určeného místa. Na rubu fotografie je zpravidla pečlivě popsané místo i s geografickými údaji o nadmořské výšce a místních názvech. Nebývají výjimkou připsané údaje o fotografické technice, použitých filtrech, času závěrky a nastavené cloně při pořízení snímku. K charakteristice patří jistě i záběry z Vysokých Tater, Malé i Velké Fatry, Jeseníků, Beskyd, ale i Alp a Dolomitů. Při fotografování charakteristiky krajiny si autor našel čas a vyčkal na vhodný okamžik, vhodné osvětlení, čistý obzor, mraky, které dotváří celkově vyrovnaný záběr. Samozřejmostí je vytříbený smysl pro kompozici. Za zmínku stojí i makrofotografie rostlin, které Mikulka pořídil.

Za další významnou část tvorby považuji fotografie, na kterých se vyskytují lidé. Ty se dají dále rozdělit na snímky z města a snímky z venkova. Mikulka vyrůstal na venkovském statku. Jeho vřelý vztah k venkovu, k lidem a jejich každodenní nelehké práci je možné z jeho záběrů vytušit. Na snímcích koní s povozem vezoucích sklizeň a kočího s bičem, nebo sekáče s kosou, sklízejícího obilí můžeme sledovat až romantizující pohled fotografa. Dramatická oblaka, motiv sedláků sklízejících seno před tušenou bouří. Fotografie pod vlivem doznívajícího piktorialismu jakoby vypadly z romantických obrazů. Stejně tak působí i záběry z městských ulic, zvláště pak Olomouce, kde fotograf prožil velkou část života a kde také zemřel.

Josef Mikulka byl fotograf patřící spíše ke konzervativním zastáncům fotografického obrazu. Ušlechtilým tiskům se věnoval i v době, kdy už u nás dávno měly své místo nové směry a tendence. Přesto, že na některých fotografiích můžeme spatřit nové pohledy, jako by tyto tendence šly mimo Mikulkovu tvorbu. Nadále zůstává věrný krajině a harmonii.

V každém případě jsou jeho fotografie přínosem. Každý si v nich může nalézt „to své“. Umění komponovat, pracovat se světlem ho jistě řadí mezi umělecké fotografy i když byl do konce života fotografem-amatérem a fotografii měl spíše jako koníčka. O kvalitách jeho snímků svědčí i mnohé diplomy a ocenění získané jak doma, tak v zahraničí. Nezapomeňme ale také na dokumentační hodnotu jeho snímků. Osvobozování Olomouce, vypálení Javoříčka, nebo i způsob života v dnes již dávných dobách. To vše je důležité pro badatele a historiky: jeho pohledy na vesnice a městečka před více, než půl stoletím, zachycení reality, která má dnes již hodně jinou tvář.

Výstavní činnost a publikace

Josef Mikulka jako řádný člen Klubu amatérských fotografů v Olomouci se aktivně účastnil fotografických výstav a obesílal řadu fotosoutěží doma i v zahraničí. Získal tak také řadu ocenění a uznání. Doma to byly většinou soutěže a výstavy pořádané Československým klubem fotografů amatérů. V zahraničí vystavoval často také pod hlavičkou této organizace, ale účastnil se výstav i samostatně. Několikrát se tak účastnil expozice ve francouzském Cannes, v německých Drážďanech, ale i v Maďarsku, nebo dokonce v Japonsku, kde byla jeho fotografie „Zimní studie" vybrána pro osmý mezinárodní salón fotografie v Japonsku v roce 1936. Získal nejedno ocenění za své fotografie, což dokládá řada diplomů a uznání (viz. příloha dále). Mikulka získal mimo jiné také ocenění ilustrovaného fotografického měsíčníku pro profesionály a amatéry Camera v Luzernu za fotografii vesnického motivu. Účast na fotosalónech patřila ve své době ke standartu fotografů amatérů. Mikulkovi fotografie však najdeme i v některých knihách, jako v již zmiňované fotografické knize věnované osvobození Československa Sovětskou armádou s názvem Na věčné časy. Nebo v uznávaných fotografických časopisech, jakým byla ročenka Československá fotografie z roku 1934 a 1935.

Dle životopisu, který zanechal jeho nevlastní bratr pan Němec, pořídil Mikulka také dokumentaci vypáleného Javoříčka. S největší pravděpodobností se jedná o skleněné negativy formátu 9x12 cm, které jsou uloženy ve Vlastivědném muzeu v Olomouci. Vzhledem k tomu, že v muzeu je uloženo více fotografií Javoříčka od různých, většinou neznámých autorů, je velmi obtížné bez odborné analýzy určit, které ze snímků by mohly patřit právě Mikulkovi. Lze se jen domnívat dle pořadového čísla v přírůstkové knize muzea, že některé z negativů by mohly být opravdu Mikulkovým dílem. Domnívám se tak proto, že sousední čísla patří fotografiím z osvobozování Olomouce, u kterých je možné dohledat pozitivy v albech z pozůstalosti u paní Suškové.

Na následujících stranách uvádím v kopii některé diplomy a ocenění, které se dochovaly v pozůstalosti autora, s přepisem textu.

OCENĚNÍ V AGFA SOUTĚŽI 1926

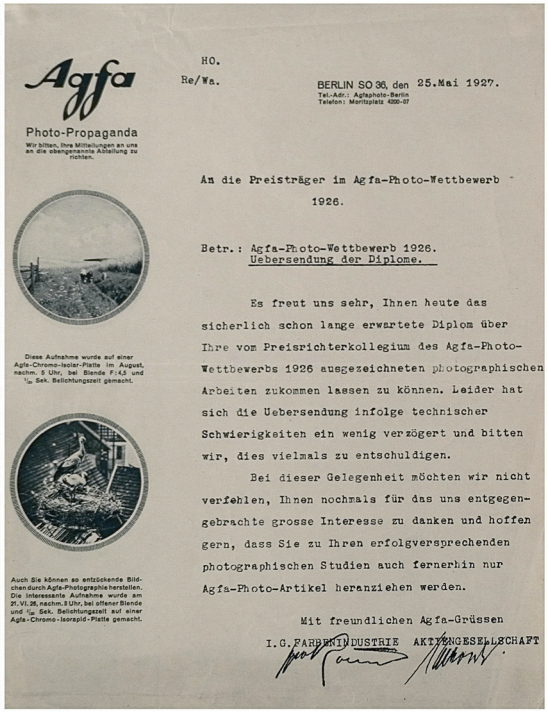

Agfa

Photo-Propaganda

Wir bitten, Ihre Mitteilungen an uns an die obengenannte Abteilung zu richten.

HO.
Re/Wa.

BERLIN SO 36, den 25.Mai 1927.
Tel.-Adr.: Agfaphoto-Berlin
Telefon: Moritzplatz 4200-07

An die Preisträger im Agfa-Photo-Wettbewerb 1926.

Betr.: Agfa-Photo-Wettbewerb 1926.
Uebersendung der Diplome.

Es freut uns sehr, Ihnen heute das sicherlich schon lange erwartete Diplom über Ihre vom Preisrichterkollegium des Agfa-Photo-Wettbewerbs 1926 ausgezeichneten photographischen Arbeiten zukommen lassen zu können. Leider hat sich die Uebersendung infolge technischer Schwierigkeiten ein wenig verzögert und bitten wir, dies vielmals zu entschuldigen.

Bei dieser Gelegenheit möchten wir nicht verfehlen, Ihnen nochmals für das uns entgegengebrachte grosse Interesse zu danken und hoffen gern, dass Sie zu Ihren erfolgversprechenden photographischen Studien auch fernerhin nur Agfa-Photo-Artikel heranziehen werden.

Mit freundlichen Agfa-Grüssen

I.G. FARBENINDUSTRIE AKTIENGESELLSCHAFT

Diese Aufnahme wurde auf einer Agfa-Chromo-Isolar-Platte im August, nachm. 5 Uhr, bei Blende F:4,5 und 1/50 Sek. Belichtungszeit gemacht.

Auch Sie können so entzückende Bildchen durch Agfa-Photographie herstellen. Die interessante Aufnahme wurde am 21. VI. 26, nachm. 3 Uhr, bei offener Blende und 1/50 Sek. Belichtungszeit auf einer Agfa-Chromo-Isorapid-Platte gemacht.

Berlín 25. května 1927
Nositelům cen v Agfa Fotosoutěži 1926
věc : AGFA fotosoutěž 1926 zaslání diplomů

Velice nás těší, že Vám dnes můžeme poslat již dlouho očekávaný diplom za Vaše fotografické práce, vyznamenané porotou AGFA FOTOSOUTĚŽE 1926. Bohužel se odeslání následkem technických potíží trochu pozdrželo a mnohokrát prosíme o omluvu. Při této příležitosti bychom nechtěli opomenout Vám ještě jednou poděkovat za projevený zájem
a doufáme, že k Vašim nadějným fotografickým studiím budete i v budoucnu používat jen AGFA fotomateriály. S přátelskými AGFA pozdravy

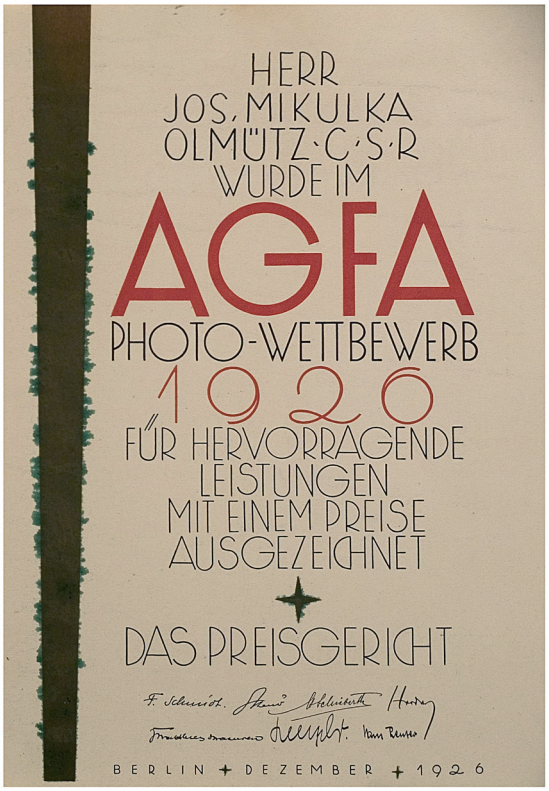

Pan Josef Mikulka Olomouc CSR byl v AGFA FOTOSOUTĚŽI 1926 za vinikající práce
vyznamenán cenou.

POROTA.....
Berlín, prosinec1926

OCENĚNÍ CAMERA 1926

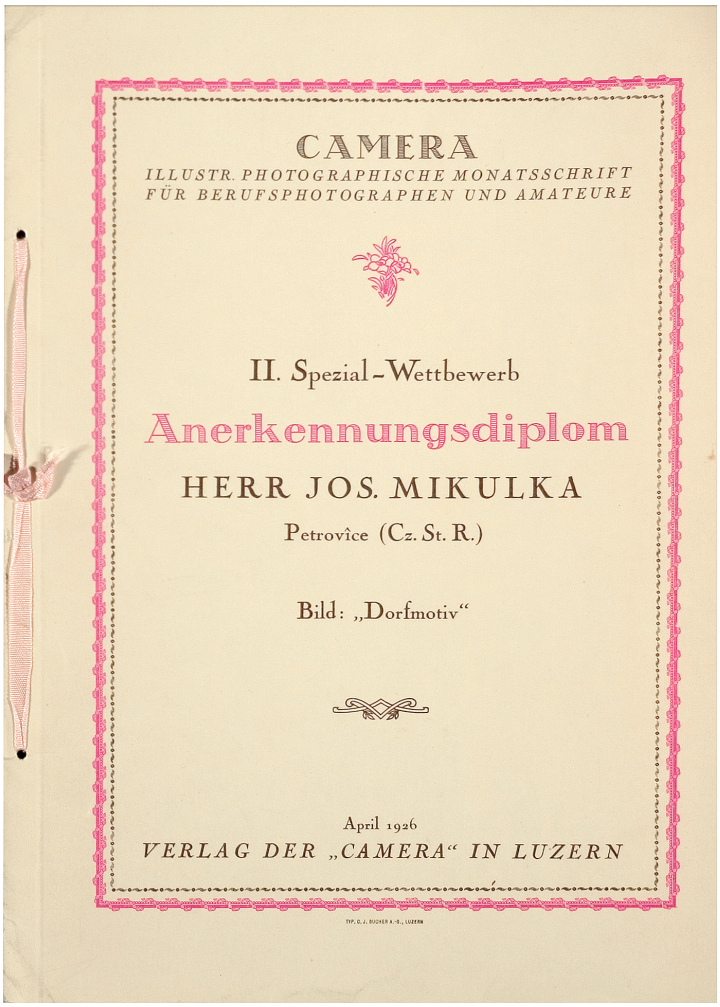

CAMERA ILUSTROVANÝ FOTOGRAFICKÝ MĚSÍČNÍK PRO PROFESIONÁLNÍ FOTOGRAFY A AMATÉRY
II. speciální soutěž
ocenění
panu Josefovi Mikulkovi, Petrovice (Cz.St.R.)
snímek "VESNICKÝ MOTIV"
duben 1926 vydavatelství "CAMERA" v Luzernu

OCENĚNÍ MAĎARSKO 1927

Pod hlavní záštitou Josefa a dr. Josefa Františka, maďarskych královskych princů, se záštitou premiera hraběte Bethlena Istvána
hodnotitelská komise
CELOSTÁTNÍ DRUŽSTVO MAĎARSKÝCH AMATÉRSKÝCH FOTOGRAFŮ
v Hale Umění (Műcsarnok) od 14. září do 2. října organizované
II. MEZINÁRODNÍ VÝSTAVY UMĚLECKÝCH FOTOGRAFIÍ
vyznamenala
pana Josefa Mikulku
za jeho vystavené fotografie, jejichž vystavení potvrzujeme a vlastnoručně podepisujeme tento diplom
v měsíci říjnu 1927, Budapešť
Vlastnoručný podpis: (dle podpisu pravděpodobně Rippl-Rónai malíř, který měsíc poté zemřel a Tersánsky Józsi Jenő spisovatel –uznávaní maďarští umělci své doby) Předseda MAOSZ

OCENĚNÍ FOTOCHEMA 1929

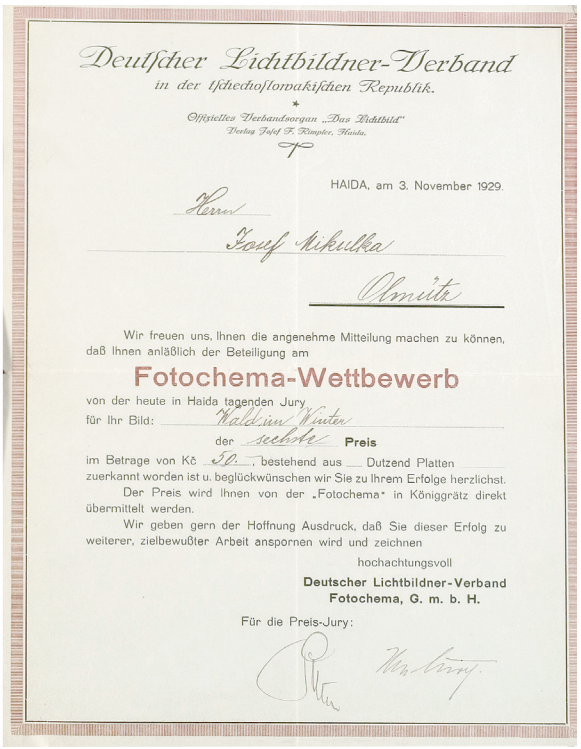

Deutscher Lichtbildner-Verband
in der tschechoslowakischen Republik.

Offizielles Verbandsorgan „Das Lichtbild"
Verlag Josef F. Rimpler, Haida.

HAIDA, am 3. November 1929.

Herrn
Josef Mikulka
Olmütz

Wir freuen uns, Ihnen die angenehme Mitteilung machen zu können, daß Ihnen anläßlich der Beteiligung am

Fotochema-Wettbewerb

von der heute in Haida tagenden Jury
für Ihr Bild: Wald im Winter
der sechste **Preis**
im Betrage von Kč 50.—, bestehend aus — Dutzend Platten
zuerkannt worden ist u. beglückwünschen wir Sie zu Ihrem Erfolge herzlichst.
Der Preis wird Ihnen von der „Fotochema" in Königgrätz direkt übermittelt werden.
Wir geben gern der Hoffnung Ausdruck, daß Sie dieser Erfolg zu weiterer, zielbewußter Arbeit anspornen wird und zeichnen

hochachtungsvoll

Deutscher Lichtbildner-Verband
Fotochema, G. m. b. H.

Für die Preis-Jury:

NĚMECKÝ FOTOGRAFICKÝ SVAZ V ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLICE
oficiální svazový orgán "fotografie" vydavatelství Josef F. Rimpler, Haida
Haida 3. listopadu 1929
Pan Josef Mikulka Olomouc
Jsme rádi, že Vám můžeme sdělit příjemnou zprávu, že Vám u příležitosti účasti ve FOTOCHEMA soutěži dnes zasedající porota přiznala za Váš snímek "les v zimě" šesté místo ve výši 50,- Kč, složené.....
A srdečně Vám k Vašemu úspěchu blahopřejeme. Cena od Fotochemy bude předána přímo v Hradci Králové. Budeme rádi, když Vás tento úspěch povzbudí k další cílevědomé práci.
S úctou Německý fotografický svaz FOTOCHEMA, spol s.r.o. Za porotu ..... f. Mikulka Olomouc

OCENĚNÍ ZEISS IKON 1930

ZEISS IKON VYHLAŠOVATEL CEN
Porota rozhodující o udělení ceny udělila panu Josefu Mikulkovi Olomouc CSR za podané snímky 5. místo a stvrzuje to touto listinou
Drážďany v prosinci 1930
Porota ZEISS IKON vyhlašovatel soutěže...

OCENĚNÍ FOTOKLUBU V CANNES 1932

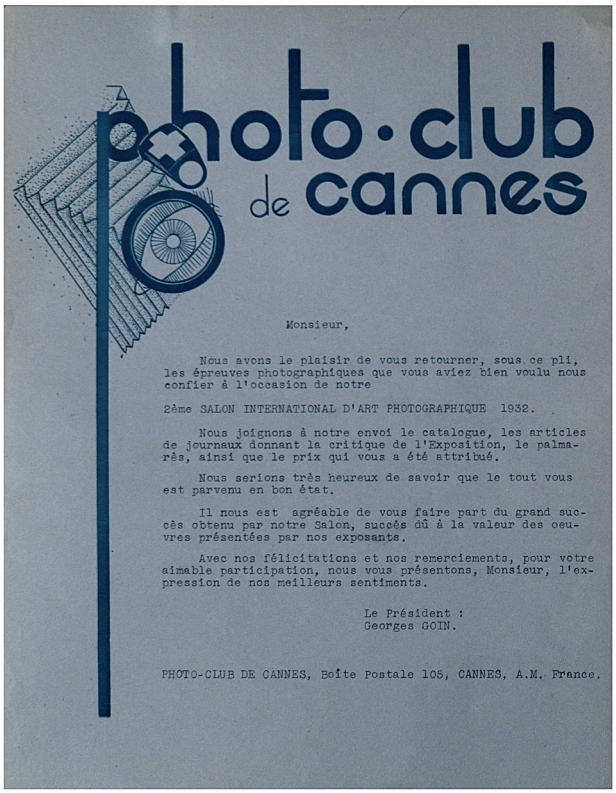

photo · club de cannes

Monsieur,

Nous avons le plaisir de vous retourner, sous ce pli, les épreuves photographiques que vous aviez bien voulu nous confier à l'occasion de notre

2ème SALON INTERNATIONAL D'ART PHOTOGRAPHIQUE 1932.

Nous joignons à notre envoi le catalogue, les articles de journaux donnant la critique de l'Exposition, le palmarès, ainsi que le prix qui vous a été attribué.

Nous serions très heureux de savoir que le tout vous est parvenu en bon état.

Il nous est agréable de vous faire part du grand succès obtenu par notre Salon, succès dû à la valeur des oeuvres présentées par nos exposants.

Avec nos félicitations et nos remerciements, pour votre aimable participation, nous vous présentons, Monsieur, l'expression de nos meilleurs sentiments.

Le Président :
Georges GOIN.

PHOTO-CLUB DE CANNES, Boîte Postale 105, CANNES, A.M. France.

Monsieur Josef Mikulka
à Radrazi

A PARTICIPÉ AU DEUXIÈME SALON INTERNATIONAL D'ART PHOTOGRAPHIQUE ORGANISÉ PAR LE PHOTO CLUB DE CANNES ET A OBTENU CE

Diplôme d'Honneur

CANNES 1932

Vážený pane,
S potěšením Vám v příloze vracíme fotografie, které jste nám svěřil při příležitosti 2. mezinárodní výstavy fotografického umění 1932. K zásilce přikládáme katalog, články novin, které se zmiňují o výstavě, seznam vyznamenaných, jakož i cenu, která Vám byla udělena. Doufáme, že jste vše obdržel (že vše došlo) v pořádku. Je nám potěšením spravit Vás o úspěchu, kterého jste dosáhl na (naší) výstavě, úspěchu, kterému přispěla hodnota vystavovaných děl.
Gratulujeme a děkujeme za laskavou účast.
S úctou
Předseda
Georges COIN

Pan Josef Mikulka se zúčastnil 2. mezinárodní výstavy fotografického umění, kterou organizuje Photo club v Cannes, a získal čestný diplom

Cannes 1932

CERTIFIKÁT Z VÝSTAVY V JAPONSKU 1936

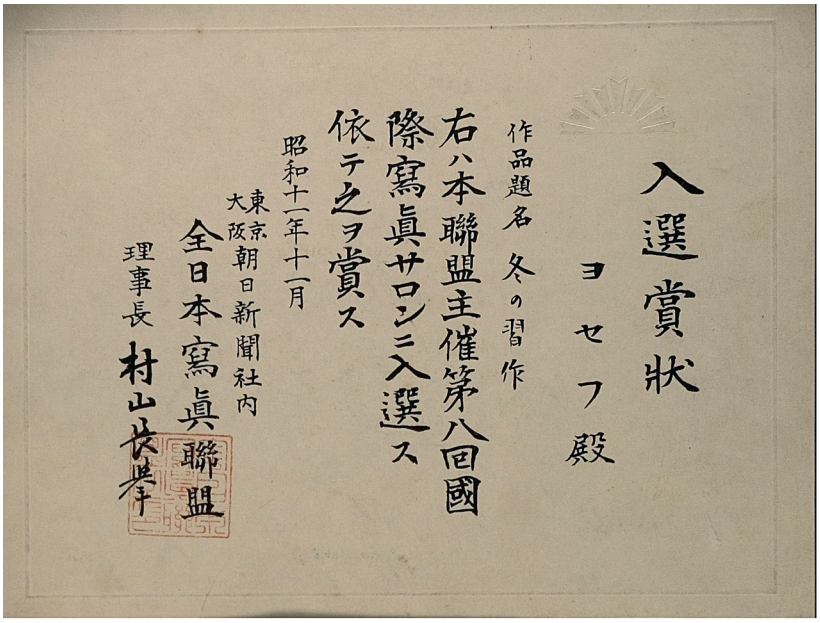

入選賞狀

ヨセフ殿

作品題名 冬の習作

右ハ本聯盟主催第八回國際寫眞サロンニ入選ス依テ之ヲ賞ス

昭和十一年十一月

東京
大阪 朝日新聞社内

全日本寫眞聯盟

理事長 村山長挙

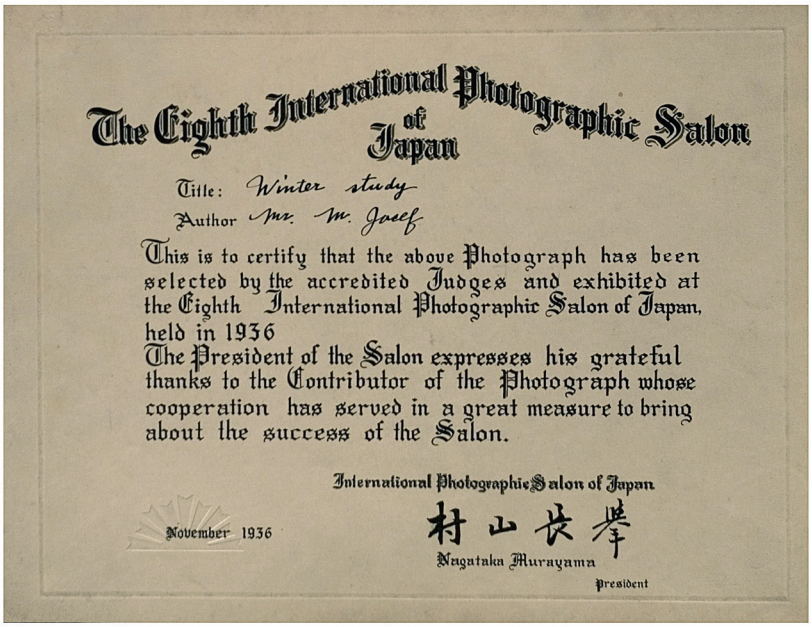

The Eighth International Photographic Salon of Japan

Title: Winter study

Author Mr. M. Josef

This is to certify that the above Photograph has been selected by the accredited Judges and exhibited at the Eighth International Photographic Salon of Japan, held in 1936

The President of the Salon expresses his grateful thanks to the Contributor of the Photograph whose cooperation has served in a great measure to bring about the success of the Salon.

International Photographic Salon of Japan

November 1936

村山長挙

Nagataka Murayama

President

OSMÝ MEZINÁRODNÍ FOTOGRAFICKÝ SALON JAPONSKA
Titul: zimní studie
Autor: pan M. Josef
Tohle je potvrzení, že tahle fotografie byla vybrána uznanými porotci a vystavena na Osmém mezinárodním fotografickém salonu Japonska konaném v roce 1936
Prezident salonu vyjadřuje veliký dík vystavovateli za fotografii, která se svou vysokou úrovní podílela na úspěchu salonu. Mezinárodní Japonský salón fotografie, listopad 1936
prezident....

ČESTNÉ UZNÁNÍ SVAZU ČSSP 1955

SVAZ ČESKOSLOVENSKO-SOVĚTSKÉHO PŘÁTELSTVÍ,
ÚSTŘEDNÍ RADA ODBORŮ, SLOVANSKÝ VÝBOR
ČESKOSLOVENSKA, SVAZ PROTIFAŠISTICKÝCH
BOJOVNÍKŮ A MINISTERSTVO KULTURY

UDĚLUJÍ

JOSEFU MIKULKOVI

OLOMOUC

ČESTNÉ UZNÁNÍ

★

ZA SNÍMEK
ZASLANÝ DO KRAJSKÉHO KOLA SOUTĚŽE
DOKUMENTÁRNÍ FOTOGRAFIE
NA NÁMĚT
OSVOBOZENÍ ČSR
SOVĚTSKOU ARMÁDOU

V Olomouci dne 9. května 1955

předseda krajské poroty

Použité zdroje a literatura

Není-li uvedeno jinak, byly při sestavování této práce použity fotografické materiály ze soukromé sbírky paní Milady Mikulkové-Suškové. Textová část vychází převážně z vyprávění příbuzných pana Mikulky: snachy paní Milady Mikulkové-Suškové, synovce pana Miloslava Němce a psaného životopisu, který zanechal o svém nevlastním bratru fotograf pan Jaroslav Němec. Prvním impulsem, ze kterého jsem čerpal byla školní práce kolegyně z FAMU Marie Zachovalové nazvaná Neznámý amatérský fotograf Jaroslav Němec.

Dále jsem měl možnost nahlédnout do knihy „Na věčné časy“ zapůjčené Vědeckou knihovnou v Olomouci, shlédnout 6 fotografií J. Mikulky v archivu Moravské galerii v Brně, několik Mikulkových negativů na skleněných deskách z osvobozování Olomouce ve fotoarchivu Vlastivědného muzea v Olomouci. Při orientaci a hledání dobových souvislostí mi pomáhala kniha Vladimíra Birguse a Jana Mlčocha „Česká fotografie 20. století.“

Za konzultace, které mi na dané téma poskytli bych rád poděkoval především Janu Mlčochovi z UPM v Praze a Antonínovi Dufkovi z Moravské galerie v Brně. Za pomoc při výběru fotografií panu Doc. Mgr. Jindřichu Štreitovi a panu odb. as. MgA. Tomáši Pospěchovi.
Velký dík patří panu
Ak. mal. Doc. Otakaru Karlasovi za pomoc při grafické úpravě.

Ilustrační fotografie jednotlivých kapitol

Úvod
Karikatura Josefa Mikulku (Vážanský 1962)
Životopis
Fotografie Josefa Mikulky z oslavy jeho 80. naarozenin (1972)
Život s fotografií
Autoportrét Josefa Mikulky
Fotografie krajiny a přírody
Josef Mikulka fotografující krajinu.
Vesnice a lidé
Na tržišti
Osvobozování Olomouce
Barikáda, archiv Vlastivědného muzea v Olmouci (C3311)
Město a architektura
Bez názvu
Shrnutí tvorby
Dokladová fotografie Josefa Mikulky
Výstavní činnost a publikace
Fotokopie diplomu, který Josef Mikulka získal
za své fotografie v Maďarsku v roce 1927